IT-TIELET HADD TAR-RANDAN (2021) ID-DGHUFIJA TAL-BNIEDEM QUDDIEM IL-LI I TAL-QDUSIJA

Contributed by Frans Galea
Sunday, 07 March 2021

Din hija il-Liturgija tat-tielet Hadd tar-Randan (2021) bi hsibijiet min Joe Rapa.

Fil-&dud tar-Randan li g'addew, a'na rajna kif Alla da'al f’Patt mal-bniedem, Patt ta’ Salvazzjoni mill-waqg'a katastrofika li fiha sab ru'u min'abba d-dnub li nsibu f’Kap. 3 tal- enesi. Dan il-Patt hu ta’ Alla, u mhux tal-bniedem, g'ax il-bniedem hu bla sa''a biex jid'ol f’xi Patt ma’ Alla. Din il-'idma ta’ Alla kellha ter!a’ !!ib lura lill-bniedem lejn l-ori!ini tieg'u, ori!ini ta’ qdusija, ubbidjenza u fedeltà lejn Alla. Xi jfisser dan fil-konkret? Xi tfisser il-Qdusija? Xi jfisser tkun salvat minn Alla?

{mien ir-Randan hu |mien il-mistoqsijiet, u l-mistoqsijiet jag'milhom min jie'u dan i|-|mien bis-serjetà u bis-sin erità. Il-Kelma tal-Ewkaristija tal-lum se turina xi jfisser tkun qaddis, tkun bniedem ta’ Alla, bniedem li fih il-Patt ikun in'adem sa fil-milja tieg'u.
Dan se jg'idulna b’mod sempli i l-Ewwel Qari me'ud mill-E|odu. Lil I|rael, Alla jag'tih stampa ara tal-Qdusija, tal-&ajja vera, meta lil Mosè g'addielu dawk li a'na nsej'ulhom “L-G'axar Kmandamenti” fuq il-Muntanja Sinaj.
Lilna g'allmuhomlna meta konna |g'ar, u forsi huma l-aktar parti mill-Iskrittura li a'na familjari mag'ha.

Dawn l-G'axar Kmandamenti l-Lhud ma jsej'ulhomx “Kmandamenti” i|da “L-G'axar Kelmiet tal-&ajja”. Huma r-ritratt tal-bniedem tassew “&aj”. Obdihom l-G'axra u tkun Qaddis, tkun “&aj” tassew, tkun 'abib ta’ Alla. Imma g'andna problema, u kbira wkoll. Skont San Pawl, l-ebda bniedem mhu kapa i jobdi dawn l-G'axar Kmandamenti. Il-Lhud huma g'orrief iktar minnha meta tawhom l-isem tal-“G'axar Kelmiet tal-&ajja”.
Huma kmandamenti fis-sens li huma ndispensabbli. Ma tistax tkun “&aj” tassew skont Alla jekk ma tkunx f’ubbidjenza lejhom kollha.
Huma ndispensabbli iktar milli huma ordnijiet fis-sens legalista tag'na,

n-nies tal-punent. San Pawl ja||arda
jg'id li l-Li!i Alla tahielna biex jurina li a'na midinbin, bla sa''a li
nobduha, biex jikkonvin ina li g'andna b|onn lil Xi &add ie'or li jaqbadna minn
idejna u j!ebbidna ’l barra lejn il-&ajja vera, lejn il-&elsien. “Nafu
li kulma tg'id il-Li!i, tg'idu sabiex kul'add jag'laq 'alqu u d-dinja kollha
tidher 'atja quddiem Alla. G'alhekk
quddiem Alla 'add ma hu !!ustifikat bl-opri tal-Li!i; g'ax il-Li!i sservi biex
tg'arrafna d-dnub. (Rum. 3, 19-20). Dan ifisser li 'add, l-ebda ma'luq mhu
kapa i jobdi l-Li!i u jsalva permezz ta’ din l-ubbidjenza. &afna huma ngannati g'ax ja'sbu li huma jobdu
l-Li!i. Dak li mar ji!ri quddiem esù u
staqsiH x’g'andu jag'mel biex ikollu l-&ajja ta’ Dejjem, esù, biex jittestjah
u jara biex se jo'ro!, qallu: “Jekk int
trid tid'ol fil-'ajja, 'ares il-kmandamenti.”
(Mt. 19, 17). Ir-ra!el, ert
minnu nnifsu, wie!eb: “Jien dan kollu
'aristu; x’jonqosni i|jed?” (Mt. 19,
20). Kien qed imieri l-Li!i bla ma
nduna g'ax il-Li!i tg'id li min jobdiha kollha g'andu l-&ajja ta’ Dejjem fih,
waqt li hu kien g'adu jfittixha. Biex
i!ibu f’sensih li mhux vera li kien kapa i jobdi l-Li!i, esù, b’'arsa ta’
m'abba, qallu: “Jekk trid tkun perfett,
mur, big' il-!id li g'andek, ag'tih lill-foqra, u jkollok te|or fis-sema.” I|-|ag'|ug' kif sama’ dan, telaq b’qalbu
sewda, g'ax kien g'ani 'afna. (Mt. 19,
21-22). Bidel lil Alla
mal-flus! Altru li ma kienx kapa i jobdi
l-Li!i g'ax we'el fl-Ewwel Kmandament li jg'id li m’g'andux ikollna xi Alla
ie'or g'ajrU.

Il-Kmandamenti jag'mlulna servizz tajjeb
immens g'ax juruna a'na min a'na... midinbin bis-serjetà li f’!uf ommna ntis!et
fina natura marida !ejja minn Adam, natura li tibda tmut malli titwieled. Biex a'na ng'ixu dak li tg'id il-Li!i u
nid'lu fil-&ajja !a minn hawn stess, hemm b|onn li n-natura li twelidna biha
tinbidel, kif fil-fatt ji!ri jekk in'allu l-Mag'mudija, dak is-Sagrament
tal-g'a!eb, tikber !ewwa fina. Ilkoll
g'andna b|onn nitne||g'u min-natura ta’ Adam u nitlibbsu qajla qajl b’dik ta’
Kristu, u dak in-nhar inkunu nistg'u ng'ixu, mhux biss dak li jg'idu l-G'axar
Kelmiet tal-&ajja imma wkoll id-Diskors tal-Muntanja li hu ferm iktar profond u
mpossibbli g'all-bniedem bla konver|joni.

Il-Fari|ej kienu nies “tal-Li!i”, imma bla
konver|joni f’'ajjithom. Kienu jemmnu li
sta g'alihom infushom li jsalvaw ru'hom mill-qerda ta’ dejjem, g'ax kienu jemmnu fis-sa''a tag'hom li jobdu
l-Li!i. Imma kienu ji!!udikaw kemm
jifil'u, u ma kellhomx im'abba f’qalbhom, tant li huma u l-kttieba flimkien
mal-qassisin sallbu lil Kristu l-Mulej. L-im'abba hi l-milja tal-Li!i. (Rum. 13, 10).

Il-Knisja xxandar lil Kristu msallab, skandlu g'al-Lhud u bluha g'all-pagani. (1 Kor. 1, 22). Fit-Tieni Qari, Pawlu ma j'e!!i!niex biex
nippruvaw u nisfurzaw sabiex bis-sa''a tag'na nobdu l-Li!i, g'ax jaf li hu
g'alxejn, imma jg'idilna biex in'arsu
lejn Kristu msallab g'alina midinbin. In'arsu bl-g'ajnejn tal-Fidi lejn

il-Misteru tal-G'id tal-Mulej esù. Hemm
jinstab id-destin hieni tag'na.

Kristu tela’ fuq is-Salib biex min jinduna li
hu dg'ajjef quddiem il-Li!i u jiksirha b’mod naturali g'ax !ismu u n-natura li
g'andu huma mi!budin lejn it-ta'sir u l-Mewt... min jinduna b’dan u j'ares lejH
b'alma 'ares il-'alliel “it-tajjeb”, isalva.
Jekk in'arsu lejn Kristu b'alma
l-Lhud fid-de|ert 'arsu lejn is-serp fuq il-lasta li waqqaf Mosè, b'alhom
infiqu, u nsiru nies !odda skont il-qalb ta’ Alla. Fi Kristu biss tinsab is-salvazzjoni
tag'na. Inkunu umli u b'all-pubblikan
fit-Tempju, bla ma jist'oqqilna, nittalbu ming'and Kristu s-salvazzjoni. Din hi t-Triq wa'danija. Din hi l-konver|joni vera. L-ewwel trid tag'raf dnubek bis-serjetà, u
hawn il-Kmandamenti jg'inuna 'afna, wie'ed wara l-ie'or. Imma huma ma jag'tunix salvazzjoni. Kristu biss isalvana, g'ax hu obda g'alina u
minflokna l-Li!i kollha.

Xi Grazzja!
X’meravilja ta’ M'abba! Kemm hi
kbira s-Sorpri|a ta’ Alla! Mhux li kien
li nifhmu u nemmnu f’dak li akkwista g'alina l-Iben ta’ Alla, f’dak li mmerita
g'alina l-&aruf li nag'ta biex jinqatel mill-ilpup bil-!u' biex huma jieklu u
jg'ixu! Ara xi sbu'ija
l-Kristjane|mu! Kristu huwa l-mel' li
jmut fil-borma sabiex 'ajjitna tie'u tog'ma !dida. Din l-Im'abba hi bluha g'ad-dinja u skandlu
g'as-sistema reli!ju|a tal-bniedem. Imma
huwa din l-Im'abba biss li tg'ix g'al dejjem.
Hija din l-Im'abba biss li l-Missier iqajjem mill-Mewt. Kristu miet g'alija imma Hu jg'ix g'al
dejjem. L-istess in-Nisrani.

Dawn huma !awhar g'all-bniedem tal-ispirtu,
imma huma knis g'all-bniedem tad-dinja.
Id-dinja ma tifhimx dawn il-misteri.
andar trid mhux !awhar. Mhux ta’
b’xejn li Kristu rrabbja meta ra lil darU, it-Tempju ta’ erusalemm, mimli nies
li l-flus huma l-veru Alla tag'hom. Hu
ma’ dawn biss li l-Iben u|a vjolenza fi|ika.
“Barra!”

Imma noqog'du attenti, biex jekk na'sbu li
a'na weqfin ma ni'dux xi tisbita... &a
nkunu nies li Kristu jafda fihom, anke jekk a'na tant dg'ajfa quddiem
il-Li!i. &a nkunu nies li nafu li
g'andna b|onn nitwieldu mill-!did u nemmnu li fi Kristu dan jista’ jse". &a nkunu nies ta’ konver|joni kontinwa,
g'atxana li ng'arfuH dejjem aktar, biex ma nkunux ma’ dawk li dwarhom jing'ad: Imma esù, min-na'a tieg'u, ma kienx jafda
fihom, g'ax hu kien jaf ’il kul'add u ma kellux b|onn min jag'tih xhieda fuq
il-bnedmin, g'ax hu stess kien jaf x’hemm fil-bniedem. (w. 2, 24, 25).

Il-Litur!ija tal-Kelma tal-lum:

Qari I

Il-Li!i ng'atat permezz
ta’ Mosè.

E| 20:1-17

Qari
mill-Ktieb tal-E|odu

F’dak i|-|mien, Alla tkellem u qal dan kollu lill-poplu: “Jiena hu l-Mulej, Alla tieg'ek, li 'ri!tek mill-art tal-E!ittu, minn dar il-jasar. Ma jkollokx allat o'ra g'ajri. La tag'milx g'alik suriet minquxa u ebda xbieha ta’ ebda 'a!a li hemm fl-g'oli tas-sema, jew isfel fl-art, jew fil-ba'ar ta't l-art. La tmilx quddiemhom: la tadurahomx g'aliex jiena hu l-Mulej Alla tieg'ek, Alla g'ajjur, li npatti l-'a|en tal-missirijiet fuq l-ulied sat-tielet u r-raba’ !enerazzjoni lil dawk li jobog'duni; imma nag'der sal-elf nisel lil min i'obbni u j|omm il-kmadamenti tieg'i.

La ssemmix l-isem tal-Mulej, Alla tieg'ek, fix-xejn: g'aliex lil min isemmi l-isem tieg'u fix-xejn, il-Mulej ma j'allihx bla kastig.

Ftakar
f’jum is-Sibt u qaddsu. Sitt ijiem ta'dem u tag'mel kulma g'andek tag'mel; imma s-seba’ jum hu jum il-mistrie' f’!ie' il-Mulej, Alla tieg'ek. Dan il-jum ma tag'mel ebda xog'ol, int, ibnek, il-qaddej u l-qaddejja tieg'ek, il-bhejjem tieg'ek, u l-barrani li jkun !ewwa bwiebek. G'ax f’sitt ijiem il-Mulej g'amel is-smewwiet u l-art; il-ba'ar u kulma hemm fihom, u strie' fis-seba’ jum. G'alhekk il-Mulej bierek is-seba’ jum u qaddsu.

We!!a'
lil missierek u lil ommok, sabiex jitkattru jiemek fuq l-art li l-Mulej, Alla tieg'ek, jag'tik.

La toqtolx.

La tag'milx adulterju.

La tisraqx.

La tag'tix xhieda giddieba kontra g'ajrek.

La tixtieqx dar g'ajrek: la tixtieqx
il-mara ta’ g'ajrek, il-qaddej jew il-qaddejja tieg'u, l-g'o!ol jew il-'mar
tieg'u, u xejn minn kulma g'andu g'ajrek”.

Il-Kelma
tal-Mulej.

R/. Irroddu 'ajr lil Alla.

Salm
Responsorjali

Salm 18(19):8,9,10,11

R/. (w 6:68): Mulej, int g'andek il-kliem
tal-'ajja ta’ dejjem.

Il-li!i tal-Mulej
perfetta,

u tag'ti l-'ajja;

ix-xhieda tal-Mulej hi
sewwa,

u tg'allem lil min ma
jafx. R/.

Il-pre etti tal-Mulej
dritti,

u jferr'u l-qalb;

il-kmadament tal-Mulej
safi,

u jdawwal l-g'ajnejn. R/.

Il-bi|a’ tal-Mulej
sin ier,

u jibqa’ g'al dejjem;

il-!udizzji tal-Mulej
sewwa,

u mseddqa g'alkollox. R/.

Huma eg'|e| mid-deheb,

mid-deheb l-aktar fin,

o'la mill-g'asel

u mill-qtar tax-xehda. R/.

Qari II

A'na nxandru ’l Kristu msallab.

1 Kor 1:22-25

Qari
mill-Ewwel Ittra ta’ San Pawl Appostlu lill-Korintin

&uti, il-Lhud jitolbu s-sinjali, u l-Griegi
jfittxu l-g'erf, imma a'na nxandru ’l Kristu msallab, skandlu g'al-Lhud u bluha
g'all-Griegi; i|da g'al dawk li huma msej'in, sew Lhud sew Griegi, Kristu huwa
l-qawwa ta’ Alla u l-g'erf ta’ Alla. G'ax il-bluha ta’ Alla hija g'arfa iktar
mill-bnedmin, u d-dg'ufija ta’ Alla hija aqwa mill-bnedmin.

Il-Kelma
tal-Mulej.

R/. Irroddu 'ajr lil Alla.

Akklamazzjoni
qabel l-Evan!elju

w 3:16

Glorja u tif'ir lilek,
Kristu!

Alla hekk 'abb lid-dinja

li ta lil Ibnu
l-wa'dieni,

biex kull min jemmen fih
ikollu l-'ajja ta’ dejjem.

R/. Glorja u tif'ir lilek, Kristu!

Evan!elju

&ottu dan it-tempju, u fi tlitt ijiem ner!a’ ntellg'u.

w
2:13-25

Qari mill-Evan!elju skont San
wann

Kien
qorob l-G'id tal-Lhud, u esù tela’ erusalemm. Fit-tempju sab min qieg'ed
ibig' barrin, nag'a! u 'amiem, u min kien bilqieg'da jsarraf il-flus. G'amel
sawt mill-'bula, u ke iehom ilkoll ’il barra mit-tempju, bin-nag'a! u l-barrin
tag'hom; xerred il-flus ta’ dawk li kien jsarrfu, u qalbilhom l-imwejjed. U
lill-bejjieg'a tal-'amiem qalilhom: “Warrbu dawn minn hawn, u dar Missieri
tag'mluhiex dar tan-negozju!”. Id-dixxipli ftakru f’dak li kien hemm miktub
fl-Iskrittura: “Il-'e!!a g'al darek fnietni”.

Imbag'ad il-Lhud qabdu u qalulu: “X’sinjal
se turina li inti tista’ tag'mel dan?”. esù we!ibhom: “&ottu dan it-tempju, u
fi tlitt ijiem jien ner!a’ntellg'u”. G'alhekk il-Lhud qalulu: “Dan it-tempju 'a
sitta u erbg'in sena biex inbena, u int se ttellg'u fi tlitt ijiem?”.

I|da
hu tkellem fuq it-tempju tal-!isem tieg'u. Meta mbag'ad qam mill-imwiet,
id-dixxipli tieg'u ftakru f’dak li kien qal, u emmnu fl-Iskrittura u fil-kliem
li kien qal esù. Waqt li kien erusalemm g'all-festa tal-G'id, kien hemm 'afna
li emmnu f’ismu billi raw is-sinjali li kien jag'mel. Imma esù, min-na'a
tieg'u, ma kienx jafda fihom, g'ax hu kien jaf lil kul'add u ma kellux b|onn
min jag'tih xhieda fuq il-bniedem, g'ax hu stess kien jaf x’hemm fil-bniedem.

Il-Kelma
tal-Mulej.

R/. Tif'ir lilek, Kristu.